

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Молодь можна назвати лідируючою «динамічною групою суспільства», бо вона виявляє нові перспективні тенденції розвитку сучасного суспільства, внаслідок своєї зацікавленості до інтеграції та інновацій – для формування своєї життєвої програми і відійти від ціннісних орієнтацій, якими сьогодні живе старше покоління.

Молодь – суспільно диференційована соціально-демографічна спільнота, якій притаманні специфічні фізіологічні, пізнавальні, психічні, культурно освітні та інші особливості, що характеризують її біосоціальне дозрівання як здійснення її внутрішніх сутнісних сил і соціальних якостей. Як певний етап життєвого циклу, молодість є біологічно універсальною, але її конкретні вікові межі, соціальний статус і соціально-психологічні особливості мають соціально-історичну природу й залежать від суспільного ладу, культури і властивих тому чи іншому суспільству особливостей соціалізації. У багатьох країнах діє законодавство, яке передбачає встановлення вікових меж молодості, створення умов для соціального становлення та розвитку молоді, забезпечення правових, соціально-економічних і політичних гарантій здійснення цього процесу тощо. Згідно із Законом України “Про сприяння соціальному становленню і розвитку молоді в Україні” та змінами до нього, віковий ценз молоді становить 14 – 28 років [1, С.183-184].

Описуючи сучасне суспільство України можна сказати, що воно перебуває в тотальній кризі майже в усіх сферах суспільного життя.

Дослідники, як правило, виділяють такі характеристики ціннісних структур українського населення: орієнтованість на матеріальні потреби; постійне звуження поля соціального інтересу; пластичність менталітету українського населення, що породжується його здатністю адаптуватись до будь-яких соціальних змін; підпорядкованість масової свідомості впливу засобів масової інформації як зовнішнього прояву віртуалізації способу життя; відсутність регулювальних функцій моральної свідомості; преклоніння значної частки населення перед владою навіть у ситуації відносної свободи вибору альтернатив; культурна невимогливість і готовність споживати будь-які моральні сурогати [2, с. 221].

Відсутність цілей ідеалів виступає однією із проблем формування ціннісних орієнтацій молоді. Ціннісні орієнтації – відбіркова, відносно стійка

система спрямованості інтересів і потреб особистості, націлена на певний аспект соціальних цінностей. Детермінантами ціннісних орієнтацій особистості виступають матеріальні умови життєдіяльності, а також індивідуально-типові риси, нахили, здатності і здібності людини [3, с. 207].

Суспільство і особистість повинні взаємодіяти для кращої соціалізації людини і уникнення девіантної поведінки. Девіантна (та, що відхиляється) поведінка (франц. *deviation*, від лат. *deviare* – збиватися зі шляху) – вчинок, діяльність суб'єкта, що не відповідає офіційно встановленим або фактично сформованим у даному суспільстві нормам, стереотипам, зразкам [4, с. 13].

У висновку можна зробити спробу визначення комплексного механізму процесу соціалізації молоді, яка одночасно є його активним суб'єктом. Механізм соціалізації молоді включає в себе зовнішні фактори: цілеспрямований вплив соціокультурного середовища, у якому людина постійно перебуває, виховується і формується як особистість, її норми, цінності, соціальні очікування, стандарти поведінки, які засвоюються через агентів соціалізації (сукупність соціальних інститутів, суспільних організацій, у рамках яких індивід реалізує певні соціальні ролі і набуває бажаних соціальних статусів). До внутрішніх факторів необхідно віднести: соціальну активність самої особистості, самостійність у виборі та засвоєнні знань, уміння зіставляти різні точки зору, критично їх оцінювати, активну участь у практичній перетворювальній діяльності. Важливим критерієм відмінності зрілої особистості та особистості інфантильної є диференційована самооцінка, здатність самостійно приймати рішення. Тобто молодь буде керуватись тією системою ціннісних орієнтацій, яка сформувалась у процесі соціалізації під впливом перетворень сучасного українського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Соціологія: словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. – 372 с.
2. Українське телебачення і проблеми виховання молоді (за оцінками науковців та журналістів-практиків) // Українська періодика: історія і сучасність. – Л., 2002. – 570 с.
3. Соціальне партнерство/ Н.Ф. Романова, І. П. Мельник: навчально-методичний посібник. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 238 с.
4. Словник основних термінів з курсу «соціологія» для студентів усіх спеціальностей / К.А. Агаларова, В.В. Бурєга, Г.М. Сапга; під заг. ред. проф. Бурєги В.В. – Х.: НТУ «ХПІ», 2015. – 44 с.